

Уважаеми господине,

Във връзка с поставените въпроси Ви информираме за следното:

Относно реализация на Вашата продукция в магазини Ви информираме, че след като сте регистриран земеделски стопанин по реда на Наредба №3/1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани, имате право да предлагате произведената земеделска продукция с договор за покупко-продажба, приемно придавателен протокол или издадена от Вас фактура (в зависимост от исканията на купувача). Всички тези документи са придружени с копие на Анкетна карта за регистрация като земеделски стопанин, заверена „Вярно с оригинала“. Ако искате да предлагате Вашата продукция в големите търговски вериги (Билла, Кауфланд, Фантастико, Метро и др), трябва да осъществите среща с техни представители, с цел получаване на информация относно техните изисквания, свързани с придружаващи Вашата стока документи.

А сега по-конкретно:

Относно първата част на въпроса Ви - с какви документи трябва да бъдат продавани на магазини и плод - зеленчуци микрорастенията, които отглеждате и каква информация трябва да съпътства растенията за крайният потребител, се свързахме с водещ експерт по плодове и зеленчуци на магазини Метро, които предлагат такава продукция на потребителите. Ето какво ни отговори той:

*Изискванията за продажба на земеделска продукция (листни зеленчуци) с цел директна консумация **не се различават по никакъв начин спрямо тези, които се отнасят за производители на микро растения. Тъй като говорим за листни зеленчуци, то можем да смятаме, че там рискът от натрупване на пестициди е най-голям. Задължително производителят трябва да е регистриран като земеделски стопанин, като се следи за спазването на всички основни точки в производството. Сигурност в безопасността и проследимост при всички приложени агромероприятия (записи за идентификация на селскостопанската продукция / механизъм за предприемане на мерки при инциденти с опасни или потенциално опасни стоки, изтегляне от пазара/ подходящи правила за лична хигиена на персонала според дейностите във фермата (събиране на реколтата, манипулиране на стоката във фермата, включително селскостопанската продукция) / доказателства, че не се използват непречистени отпадъчни води за напояване / фертигация или смесване на продукти за растителна защита / записи за всяко прилагане на торове - органични и неорганични. Използваните препарати регистрирани ли са за целевата култура и спазват ли се карантинните срокове. Анализ и стерилност както на водата, така и на почвата. Също така, от наша страна се изисква и информация за закупените семена и почва (фактури и проследимост на суровините).***

*За да бъде предлаган този продукт в магазинната мрежа, то стоката се придружава с **декларация за произход (издадена от производителя) + сертификат за качество (издадено от БАБХ), като втория документ не е със задължителен законов характер (издава се при поискване от страна на клиент).***

Искаме да Ви обърнем внимание, че трябва да изпълнявате всички свои задължения като регистриран земеделски стопанин по реда на Наредба № 3/1999 г., производител на пресни зеленчуци за консумация, за да гарантирате безопасността на предлаганата на потребителите първична продукция. Нямаме информация с кой код сте регистрирали в анкетните формуляри като земеделски стопанин отглежданите от Вас микрорастения, но имайки предвид , че се отнасят към листните зеленчуци, би трябвало да ги регистрирате с код 3169 “Други зеленчуци”. С Инструкцията за попълване на Таблица 2 от анкетния формуляр (Приложение № 2 към чл. 8, ал. 1 от Наредба № 3/1999 г.) може да се запознаете на следния линк:

<https://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/programi-za-finansirane/direktni-plashaniya/registraciya-na-zemedelski-stopani/>

За да гарантирате безопасността на произведените от вас микрорастения – листни зеленчуци трябва да се регистрирате в БАБХ – отдел Растителна защита и да водите съответната документация , съгласно Наредба № 104 от 22 август 2006 г за контрол върху предлагането на пазара и употребата на продукти за растителна защита.
<https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2135535771>

Чл.30 (1) *Земеделските производители, които произвеждат растения и растителни продукти, са длъжни да водят дневник:*

1. за появата, развитието, плътността или степента на нападение от вредители по приложение № 1;

2. на проведените химични обработки и употребените торове, подобрители на почвата и биологично активни вещества за всяко поле или склад по образец, утвърден от министъра на земеделието и горите, съгласно чл. 8, ал. 3 ЗЗР;

3. за взетите проби от растения и растителни продукти и резултатите от анализите по приложение № 2.

(2) Дневниците по ал. 1 се заверяват от РСРЗ, на територията на която се намира полето или складът за съхранение на растениевъдна продукция.

Чл.26 (1) *Земеделските производители употребяват ПРЗ в зависимост от нивото на своята квалификация, както следва:*

1. продуктите за растителна защита от първа (професионална) категория на употреба се прилагат само от или под контрола на агроном със специалност "растителна защита";

2. продуктите за растителна защита от втора (ограничена) категория на употреба се прилагат от лица с висше агрономическо образование или със средно земеделско образование - растениевъден профил;

3. продуктите за растителна защита от трета (свободна) категория на употреба могат да се прилагат от лица, навършили 18 години.

(2) Земеделски производители, които нямат необходимото образование по ал. 1, т. 2, преминават курс на обучение за употреба на ПРЗ от втора категория на употреба по програма, утвърдена от генералния директор на НСРЗ.

(3) Земеделски производители прилагат ПРЗ от първа категория на употреба след завършен курс на обучение по ал. 2 и при спазване изискванията на ал. 1, т. 1.

(4) За обучението по ал. 2 се събират такси, определени с Тарифа за таксите, които се събират от Националната служба за растителна защита при Министерството на земеделието и горите (обн., ДВ, бр. 121 от 1998 г.; изм., бр. 79 от 2002 г., бр. 68 от 2003 г., бр. 4 и 55 от 2004 г., бр. 56 от 2005 г. и бр. 64 от 2006 г.).

(5) На преминалите успешно курса за обучение по ал. 2 се издава удостоверение по образец, утвърден от генералния директор на НСРЗ.

За растителна защита имате право да използвате само разрешени за съответната култура препарати. На сайта си БАБХ публикува Списък на разрешените за предлагане на пазара и употреба продукти за растителна защита, който непрекъснато се обновява. Може да го намерите на следния линк:

http://www.babh.government.bg/bg/Object/site_register/view/4/%D0%A0%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B0

Като производител на пресни зеленчуци трябва да се запознаете с Наредба №16 от 28 май 2010г. за изискванията за качество и контрол за съответствие на пресни плодове и зеленчуци /посл.оп. ДВ. бр.44 от 17 Май 2013г./. С тази наредба се определят изискванията за качество, условията и редът за извършване на контрол за съответствие на пресните плодове и зеленчуци и поддържането на база данни за търговците на пресни плодове и зеленчуци. Линк към наредбата - <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2135682987>

Чл.11 (1) *На всеки етап от търговията плодовете и зеленчуците се маркират съгласно изискванията на общия стандарт за предлагане на пазара или специфичните стандарти за предлагане на пазара в зависимост от вида на съответния продукт.*

(2) Следната информация трябва да бъде изписана четливо на видно място върху самата опаковка или върху етикет, неразделна част от опаковката или трайно прикрепен към нея:

1. име и страна на произход на продукта - за продукти, за които се прилага общият стандарт за предлагане на пазара;

2. име, страна на произход на продукта, клас, сорт и търговски вид - за продукти, за които се прилагат специфичните стандарти за предлагане на пазара.

(3) За плодове и зеленчуци, превозвани в насипно състояние, данните трябва да бъдат посочени в придружаващите ги документи или на видно място в транспортното средство.

(4) При продажба на дребно търговците са длъжни да предоставят изискваната информация относно име, страна на произход и производител/опаковчик на продукта, както и клас, сорт и търговски вид, когато това се изисква от специфичния стандарт за предлагане на пазара, на видно място в четлив вид в близост до всеки продукт.

В отговор на поставения въпрос, относно вашите права и задължения, като земеделски стопанин Ви информираме, че регистрацията като земеделски стопанин, без значение дали е физическо или юридическо лице се извършва съгласно *Наредба № 3/1999 година за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (Обн. ДВ. бр.10 от 5 Февруари 1999г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.14 от 15 Февруари 2019г.)* <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/-549710334>

Чл. 3. (1) На регистрацията подлежат юридически лица, еднолични търговци и физически лица, навършили 18 години, които стопанисват земеделска земя и/или осъществяват производство на земеделска продукция.

(4) Регистрацията се извършва в областната дирекция "Земеделие" (ОДЗ) по постоянния адрес на физическото лице или едноличния търговец или по седалището на юридическото лице въз основа на анкетни карти с анкетни формуляри, попълнени от земеделския стопанин.

Чл. 6. (1) Регистрираните земеделски стопани със заверени за съответната стопанска година регистрационни карти могат да кандидатстват и да получават:

1. финансово подпомагане по съответните схеми и мерки от Европейските земеделски фондове чрез ДФ "Земеделие";

2. средства от централния бюджет за държавни помощи.

(2) Регистрираните земеделски стопани имат право:

1. да получават безплатно съвети от Националната служба за съвети в земеделието;

2. да получават безплатна информация, анализи и прогнози от ОДЗ;

3. да получават информация за цени и пазари на земеделски продукти от Националната служба за съвети в земеделието;

4. да извършват търговия с произведената от тях земеделска продукция по реда на чл. 55 ЗСБТ и на чл. 10а ЗПЗП.

Относно осигуряването като земеделски стопанин:

На основание чл.4, ал.3, т.4 от Кодекса за социално осигуряване(КСО) задължително осигурени за инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт са регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители. По свой избор те могат да се осигуряват и за общо заболяване и майчинство (чл.4, ал.4 от КСО). Регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители са самоосигуряващи се, по смисъла на чл.5, ал.2 във връзка с чл.6, ал.8 от КСО.

Задължението за осигуряване на самоосигуряващите се лица (лицата по чл.4, ал.3, т. 1-4 от КСО), в т.ч. регистрираните земеделски стопани възниква от деня на започване или възобновяване на трудовата дейност и продължава до нейното прекъсване или прекратяване. При започване, прекъсване, възобновяване или прекратяване на трудова дейност самоосигуряващото се лице подава декларация по утвърден образец от изпълнителния директор на НАП до компетентната териториална дирекция на НАП, подписана от самоосигуряващото се лице, в 7-дневен срок от настъпване на обстоятелството.

Осигурителните вноски за регистрираните земеделски стопани се дължат авансово: върху месечен осигурителен доход между минималния и максималния месечен размер на дохода, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година. За 2020 г. в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване е определен минимален осигурителен доход за регистрираните земеделски стопани от 420 лева на месец. Окончателният размер на месечния осигурителен доход за лицата по чл.4, ал.3, т. 1, 2 и 4 от КСО се определя за периода, през който е упражнявана трудова дейност през предходната година въз основа на данните, декларирани в справка към годишната данъчна декларация по Закона за данъците върху доходите на физическите лица, и не може да бъде по-малък от минималния месечен осигурителен доход и по-голям от максималния месечен осигурителен доход.

Регистрираните земеделски стопани, произвеждащи непреработена растителна и/или животинска продукция, не определят окончателен размер на осигурителния доход за тази дейност (чл.6, ал.10 от КСО). “Непреработена растителна и животинска продукция” по смисъла на §1, т.9 от ДР на КСО е всеки първичен продукт, получен от растения и животни, който се използва в естествен вид, без да е подлаган на технологична обработка и преработка, в резултат на която да са настъпили физико-химични изменения в състава.

Моментът на придобиване качеството на „регистриран земеделски стопанин” може да е различен от момента на реалното започване на дейност. Относим към общественото осигуряване е именно този по-късен момент на полагане на труд и развиване на дейност като регистриран земеделски стопанин, от който за лицето възниква задължението да подаде декларация за регистрация на самоосигуряващо се лице в НАП в 7-дневен срок от започване или възобновяване на трудовата дейност, с която да заяви началото на трудовата дейност и вида на осигуряването.

Упражняването на трудова дейност е в основата за осигуряването на лицата за част или всички покрити от държавното обществено осигуряване социални рискове. Обвързването на осигуряването с полагането на труд е изведено в чл.10, ал.1 от КСО, който гласи, че осигуряването възниква от деня, в който лицата започват да упражняват трудова дейност по чл.4 или чл.4а, ал.1 и за който са внесени или дължими осигурителни вноски и продължава до прекратяването, т.е. задължението на регистрирания земеделски стопанин да се осигурява като самоосигуряващо се лице ще възникне, когато то започне да полага труд в това качество.

Предвид изложеното, стопанинът подлежи на задължително осигуряване за фондовете на държавното обществено осигуряване само за периодите, през които упражнява трудова дейност като регистриран земеделски стопанин. При условие, че извършваната от него дейност е свързана с известна сезонност и не налага целогодишна заетост, за месеците на календарната година, през които няма да упражнява дейност, няма да има задължение да внася осигурителни вноски като самоосигуряващо се лице по чл.4, ал.3, т.4 от КСО.

Обобщено казано, земеделският стопанин има право да прекъсва дейност и да не внася задължителни осигуровки за времето, когато не упражнява селскостопанска дейност. За целта той трябва да подаде специална декларация в НАП, в която посочва месеците през годината, през които няма да упражнява селскостопанска дейност. По отношение на растениевъдството това обикновено са месеците от ноември до февруари, но същите варират в зависимост от конкретния вид на упражняваната селскостопанска дейност. Или иначе казано през декларираните неактивни месеци от годината не дължите осигуровки и не подавате декларации във връзка с внесените осигуровки. За останалите месеци, в които упражнявате активна селскостопанска дейност ежемесечно подавате посочените декларации.

Важно е да отбележим, че горепосоченото прекъсване на селскостопанската дейност през неактивните месеци важи единствено ако нямате проектно предложение по мерките от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020. Според изискванията

на ДФ „Земеделие“ – Разплащателна агенция, при условие, че имате таково одобрено проектно предложение сте длъжни за се осигурявате през цялата година.

В заключение, нашият съвет е да посетите най-близкия за Вас териториален областен офис на НССЗ и да се консултирате с нашите експерти за възможностите за развитие на Вашето стопанство, за предварителните действия, които да предприемете, за да може да спазите всички нормативни изисквания, свързани с настоящата и бъдещата Ви дейност. Експертите на НССЗ ще Ви предоставят **безплатни консултации** в областта на растениевъдството, животновъдството и аграрната икономика, както и по други въпроси, свързани с Програмата за развитие на селските райони. Службата има богат опит при изготвяне и управление на бизнес планове на млади фермери и малки стопанства и ще Ви окаже съдействие при кандидатстване по мерките от ПРСР, по които службата работи, включително и по подмярка 6.1. „Стартова помощ за млади земеделски стопани“, 6.3 „Стартова помощ за малки земеделски стопанства“ и 4.1.2 „Инвестиции в земеделски стопанства по Тематичната подпрограма за малките стопанства“от ПРСР 2014 -2020 г. Съгласно индикативната работна програма на ПРСР съвсем скоро се очаква да бъде отворен прием на проектни предложения по подмярка 4.1.2.

Можем да Ви окажем съдействие за осъществяване на връзка с други институции, които са от значение и във връзка с вашата дейност като производител на зеленчуци за прясна консумация. В случая можем да ви предоставим координати на представителите на Метро, които са доста фокусирани върху темата за микрорастенията и сме сигурни, че ще искат да се запознаят с Вас.

НССЗ има офис във всеки областен град на страната. Работно време на Териториалните областни офиси на НССЗ е от понеделник до петък - от 9.00 ч. до 17.30ч.

Информация за адресите и телефоните за връзка с екипите от териториалните офиси на НССЗ може да намерите на сайта ни (www.naas.government.bg): рубрика „Контакти“, подрубрика „Областни офиси на НССЗ“ - <http://www.naas.government.bg/bg/Контакти/49>

Главна дирекция «Съвети в земеделието и аналитична лаборатория»

Национална служба за съвети в земеделието

e-mail: gdsz@naas.government.bg

тел.: 02 / 810 09 74, 71, 75, 76, 79